

Cyllid &
Thollau EM

Ffeithiau Treth lau

Canllaw Cyflwyno

Cyflwyniad syml i dreth ar
gyfer disgyblion 8-13 oed

Cefndir

Mae Ffeithiau Treth lau yn wers ryngweithiol sydd wedi'i chynllunio er mwyn cyflwyno plant i'r pwnc o drethiant.

Bydd plant yn dysgu mai trethi yw'r arian y mae'n rhaid i bobl a busnesau ei dalu i'r llywodraeth er mwyn talu am y pethau sy'n bwysig i ni a'n teuluoedd, i'n cymunedau ac i'n gwlad.

Mae'r wers yn cyflwyno'r syniad bod pob un ohonon ni, fel dinasyddion cyfrifol, yn gwneud cyfraniad bach tuag at y pethau sydd o fudd i bawb.

Mae'r cynllun gwers Ffeithiau Treth lau yn cynnwys arweiniad ar sut i ddefnyddio'r fideos ar y cyd â gweithgareddau ar gyfer dau grŵp oedran: **8-11 oed** a **11-13 oed**.

Mae nodau'r wers yn cefnogi elfennau'r cwricwlwm ar gyfer y ddau grŵp oedran. Mae rhagor o fanylion yn adran cysylltiadau â'r cwricwlwm o'r canllaw hwn.

Os ydych yn chwilio am adnoddau i fyfyrwyr rhwng **14-17 oed**, gweler ein pecyn gwersi Ffeithiau Treth, sy'n rhoi rhagor o fanylion am drethiant.

Gweithio gyda Llysgennad CThEF

Os ydych wedi trefnu i Lysgennad CThEF gyflwyno'r sesiwn i'ch disgyblion, bydd hyn naill ai ar ffurf ymweliad wyneb yn wyneb â'ch dosbarth neu drwy gyfrwng gwers rithiol.

Darperir arweiniad i Lysgennadon CThEF fel y gallant sicrhau bod y disgyblion yn gwneud y mwyaf o'r sesiwn ac yn cyflawni eu hamcanion dysgu. Darperir cynllun gwers i'r Lysgennadon sydd wedi ei addasu i gynnwys awgrymiadau i sbarduno sgwrs.

Mae'n rhaid i chi fod yn bresennol drwy gydol y sesiwn. Byddai o gymorth pe baech yn gallu helpu i amseru'r gweithgareddau a chefnogi'r Llysgennad yn ystod gwaith pâr a grŵp. Fe welwch yr adegau allweddol ar gyfer rhagarweiniadau a chyfleoedd i holi cwestiynau yn glir yn eich cynllun gwers o fewn y canllaw hwn i athrawon.

Ar gyfer ymweliadau wyneb yn wyneb yn yr ysgol, sicrhewch fod gan bob disgybl gopi o adnoddau'r wers a bod gan y Llysgennad fynediad at y pecyn sleidiau a'r fideos ar gyfer y cyflwyniad.

Ar gyfer sesiynau o bell, sicrhewch fod gan y disgyblion adnoddau'r wers a bod yr ystafell ddosbarth wedi'i pharatoi ar gyfer cyflwyniad rhithiol.

Os yw'ch gwersi'n hirach na 45 munud, rhowch wybod i'r Llysgennad fel y gall ganiatáu rhagor o amser i'r sesiwn holi ac ateb ar ddiwedd y wers.

Bydd eich Llysgennad mewn cysylltiad i drefnu amser addas sy'n gweddu ag amserlen eich ysgol ac i ddysgu am eich polisi Diogelu. Bydd Lysgennadon CThEF yn gwneud cais am adborth gennych chi a'ch disgyblion ar ddiwedd y sesiwn er mwyn helpu'r tîm Ffeithiau Treth i ddatblygu'r rhaglen hon.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynghylch yr ymweliad, neu os hoffech roi adborth ar yr adnoddau, e-bostiwch: hmrc.taxeducation@hmrc.gov.uk

Adnoddau

- 1 x Canllaw Cyflwyno (gan gynnwys cynllun gwers, amcanion dysgu, cysylltiadau â'r cwricwlwm, a geirfa).
- 1 x Cyflwyniad PowerPoint ar gyfer y Wers.
- 1 x Taflen Weithgaredd yn y Dosbarth.
- 1 x Taflen Weithgaredd Ddilynol (mae modd ei defnyddio fel gwaith cartref).

Trosolwg o'r Wers

Rhagarweiniad (5 munud)

Bydd y disgyblion yn llunio rhestr o wasanaethau sy'n bwysig yn eu cymuned ac yn penderfynu sut yn eu barn nhw, rydyn ni'n talu amdany'n nhw.

- ▶ **Chwaraewch Fideo 1:**
Pam mae gennym dreth?

Gweithgaredd un (10 munud)

Bydd y disgyblion yn trafod beth yw treth, pwy sy'n ei chasglu a pham mae'n bwysig.

- ▶ **Chwaraewch Fideo 2:** Beth yw treth?

Gweithgaredd dau (10 munud)

Wrth edrych ar gyfres o ddelweddau, bydd y disgyblion yn penderfynu pa eitemau, yn eu barn nhw, y mae'n rhaid i ni dalu treth arny'n nhw.

- ▶ **Chwaraewch Fideo 3:** Treth a CThEF.

Gweithgaredd tri (10 munud)

Gan weithio mewn grwpiau, bydd y disgyblion yn penderfynu pa feysydd allweddol ddylai gael y mwyafrif o arian o drethi a'r rheiny a ddylai gael y lleiaf. Byddan nhw'n trafod pam gall fod yn swydd anodd i'r llywodraeth benderfynu pwy sy'n cael yr arian.

Diweddsglo (10 munud)

Bydd y disgyblion yn meddwl am eu diffiniad eu hunain o dreth neu'n meddwl am slogan newydd i CThEF.

Gwahaniaethu

Mae adnoddau'r wers Ffeithiau Treth Iau yn cynnwys awgrymiadau a delweddau i gefnogi pob dysgwr. Mae gweithgareddau ymestynnol yn cael eu cynnwys i sicrhau bod disgyblion yn cael eu herio ac er mwyn annog trafodaeth bellach ar sail y wers.

Cyflwynir y ddau grŵp oedran i dreth drwy'r un fideos. Crëwyd y gweithgareddau atodol a'r tasgau gwaith cartref i'w cefnogi nhw ag agweddau priodol ar y cwricwlwm. Mae arweiniad ar gael drwy gydol y cynllun gwers sydd yn y canllaw hwn.

Fideos

Mae'r wers Ffeithiau Treth lau yn cynnwys tri fideo byr. Mae pob fideo wedi'u gosod yn eu lle cywir o fewn y pecyn slediau. Mae arweiniad yn y cynllun gwerau ar sut y dylid defnyddio'r fideos hyn ar y cyd â'r gweithgareddau.

Dyma sgriptiau'r fideos:

▶ Fideo 1: Pam mae gennym dreth? (1m 59e)

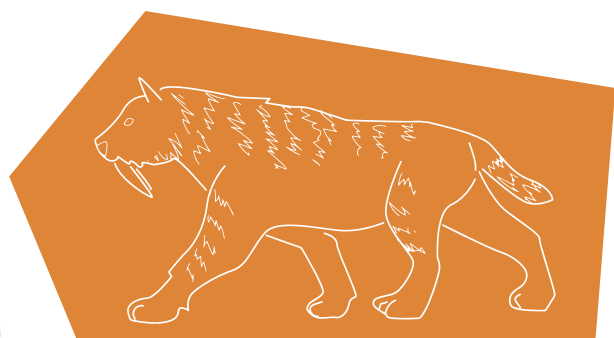
“ A allwch ddychmygu bywyd amser maith yn ôl, yn oes y mamoth gwlanog, y teigr ysgithrog a dynion ogofâu? Byddech chi a'ch teulu wedi'i chael hi'n anodd iawn bryd hynny, dim athrawon i'ch dysgu, dim meddygon i ofalu amdanoch, a dim swyddogion heddlu i'ch amddiffyn rhag anifeiliaid rheibus. Mae'n beth da bod pethau wedi newid!

Ar ôl ychydig, dechreuodd pobl weithio gyda'i gilydd a byw mewn cymunedau. Dechreuon nhw dyfu cnydau ac adeiladu pentrefi. Yna, yn ddiweddarach, gwnaethon nhw adeiladu trefi a dinasoedd, gydag ysgolion ac ysbytai, dŵr glân i'w yfed a heolydd teidi.

Mae gan bob un o'r pethau hyn rywbeth yn gyffredin. Maen nhw'n costio arian – a thipyn ohono! Dyma le mae trethi'n dod i mewn. Mae trethi yn symiau o arian y mae pawb yn eu talu tuag at y pethau pwysig sy'n gwneud i gymdeithas weithio.

Pan gewch swydd a'ch bod yn ennill arian, rydych yn talu peth o'r arian hwnnw yn ôl i'r llywodraeth fel treth. Ac os ydych yn rhedeg busnes, mae peth o'r arian y mae'r busnes yn ei wneud yn cael ei roi i'r llywodraeth fel treth hefyd. Pan ewch i'r siop, bydd gan lawer o'r pethau rydych yn eu prynu dreth wedi'i chynnwys yn y pris.

Mae'r holl arian hyn yn cael ei ddefnyddio i dalu am y pethau sy'n eich helpu chi a'ch teulu, yn ogystal â'ch cymuned leol a'r Deyrnas Unedig gyfan. ”

▶ Fideo 2: Beth yw treth? (2m 01e)

“ Brenhinoedd ac ymerawdwr, breninesau a llywodraethau. Dros y canrifoedd, maen nhw i gyd wedi defnyddio trethi i gasglu'r arian sydd ei angen arnynt i gadw eu pobl yn iach, yn ddiogel, wedi'u haddysgu ac wedi'u diddanu.

Rhaid i ni gyfaddef fod rhai o'r trethi yn y gorffennol braidd yn .....od.

Roedd ymerawdwr o Rwsia wedi trethu barfau, a channoedd o flynyddoedd yn ôl yma yn y Deyrnas Unedig, roedd trethi ar ffenestri, clociau a hyd yn oed hetiau!

Heddiw, mae gennym lawer o wahanol drethi sy'n cael eu talu gan lawer o wahanol bobl. Mae hyn er mwyn i'n llywodraeth gael digon o arian i dalu am yr holl bethau y mae angen i'n cymdeithas weithio'n iawn.

Nawr, gadewch i ni edrych ar bwy sy'n talu trethi a sut mae'r arian hwnnw'n cael ei wario. Beth am ddechrau gyda CHI. Ydych chi'n talu trethi? Llaw i fyny os ydych chi'n meddwl eich bod yn gwneud hynny.

Da iawn chi os rhoesoch eich llaw i fyny. Gan fod rhai o'r pethau y gallech eu prynu - fel siocled, pennau a gemau, er enghraifft - yn cynnwys swm o dreth sydd eisoes yn y pris. Yr enw ar hyn yw Treth ar Werth, neu TAW.

Mae pobl sy'n gweithio hefyd yn gorfod rhoi rhan o'u cyflog i'r llywodraeth fel treth. Mae busnesau, siopau, ffatrioedd a banciau yn talu treth hefyd. ”

▶ Fideo 3: Treth a CThEF (2m 31e)

“ Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi yw ein henw ni, neu CThEF yn fyr, a'n gwaith ni yw casglu trethi. Rydym yn casglu cryn dipyn o arian. A dweud y gwir, mae'n fwy na £600 biliwn o bunnoedd bob blwyddyn. Ac os ydych chi'n trio dychmygu'r ffigur hwnnw, wel dyma fe: chwe chan... mil... o filoedd... o filoedd! Fel un o adrannau'r llywodraeth, rydym yn casglu trethi cyn i'r arian gael ei drosglwyddo i adrannau eraill sy'n penderfynu ar y ffordd orau o'i wario.

Gallwch feddwl am dreth fel un cyfrif banc y mae pawb yn y wlad yn talu i mewn iddo. Mae'r llywodraeth wedyn yn gyfrifol am ofalu am y cyfrif banc hwn a rhannu'r holl arian i helpu pawb yn y wlad. Defnyddir yr arian hwn hefyd i dalu am y pethau sydd eu hangen ar eich tref neu'ch dinas. Pan fyddwch yn hŷn a'ch bod yn cael swydd, neu efallai hyd yn oed yn dechrau eich busnes eich hun, bydd y trethi a dalwch i gyd yn cael eu hychwanegu at yr un cyfrif banc hwn.

Nawr, efallai eich bod yn meddwl nad yw hi'n deg fod rhaid i bobl dalu treth. Ond, meddyliwch am yr holl bethau a fyddai'n diflannu heb yr arian o drethi. Byddai eich ysgol a'ch athrawon, ysbytai ac ambiwlansys, meddygon a nyrsys, llyfrgelloedd ac amgueddfeydd i gyd yn mynd. Fyddai neb i gasglu ein sbwriel na chadw ein strydoedd yn lân, a dim swyddogion heddlu na diffoddwyr tân i'n cadw'n ddiogel.

Nawr gallwch weld pa mor bwysig yw trethi, a sut maen nhw'n talu am y pethau pwysig yn ein bywydau. Hyd yn oed y pethau nad y'n ni'n meddwl amdanyn nhw. Mae'r dreth a gasglwn yno i gadw ein gwlad yn ddiogel, i ddarparu gwasanaethau hanfodol i'ch cymuned leol, ac i wneud bywyd yn well i chi ac eich teulu. ”

Cynllun gwers

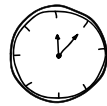
Mae'r arweiniad canlynol yn seiliedig ar wers 45 munud.

Amcanion dysgu

Erbyn diwedd y wers, dylai'r disgyblion allu:

- egluro pam mae angen i'r llywodraeth gasglu arian 'trethi'
- disgrifio sut mae trethi'n talu am y pethau sydd eu hangen ar bawb ac mae pawb yn eu defnyddio
- adnabod y gwaith y mae CThEF yn ei wneud a'r rôl bwysig sydd ganddo.

Rhagarweiniad

5 munud

Mewn sesiwn o dan arweiniad Llysgennad CThEF, bydd y Llysgennad yn cyflwyno'i hun yn fras gan ddefnyddio'i enw cyntaf ond bydd yn osgoi datgelu ble mae'n gweithio bryd hynny. Yna, bydd yn mynd ati'n syth i gyflwyno'r gweithgaredd rhagarweiniol:

8-11 oed

Dangoswch y sbardunau ar **sleid 2** a gofynnwch iddyn nhw feddwl am restr o wasanaethau sy'n bwysig yn eu cymuned.

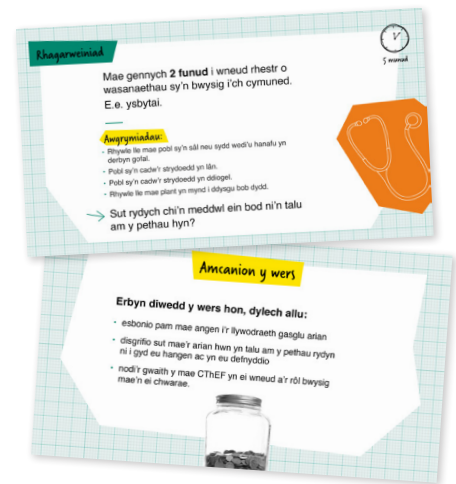
- Rhywle lle mae pobl sy'n sâl neu sydd wedi'u hanafu yn derbyn gofal.
- Pobl sy'n cadw'r strydoedd yn lân.
- Pobl sy'n cadw'r strydoedd yn ddiogel.
- Rhywle lle mae plant yn mynd i ddysgu bob dydd.

Gofynnwch i'r disgyblion: Sut ydych chi'n meddwl ein bod yn talu am y pethau hyn?

Esboniwrch wrth y disgyblion ein bod ni'n defnyddio arian sy'n cael ei gasglu o rywbeth o'r enw trethi.

Esboniwrch y bydd y disgyblion, yn y wers hon, yn dysgu rhagor am ble mae'r arian yn dod er mwyn talu am yr holl bethau sydd eu hangen arnon ni i fod yn ddiogel, yn iach ac i gael ein haddysgu. Mae hyn yn cynnwys: swyddogion yr heddlu, injanau tân a swyddogion tân; meddygon, nyrsys ac ysbytai; ysgolion ac athrawon.

Ewch drwy'r Amcanion Dysgu ar **sleid 3**.

11–13 oed

Gofynnwch i'r disgyblion restru'r gwasanaethau sy'n bwysig yn eu cymuned ond peidiwch â dangos yr awgrymiadau ar sleid 2 os yn bosib (bydd y rhain yn ymddangos ar ôl clicio am yr ail dro). Dylech gynnwys cwestiwn ymestynnol i ddarganfod a yw'r disgyblion eisoes yn gwybod rhywbeth am drethi.

Cwestiwn ymestynnol: Beth ydyn ni'n galw'r arian sy'n cael ei gasglu i dalu am y gwasanaethau hyn?

Cyflwynwch Fideo 1: Pam mae gennym dreth? (1m 59e)

Dywedwch wrth y disgyblion fod y fideo byr hwn yn esbonio sut y daeth treth i fodolaeth. Rhowch wybod iddyn nhw y bydd rhai cwestiynau trafod ar ôl y fideo.

Fe welwch y fideo hwn ar sleid 4.

Gweithgaredd un: Beth yw pwrpas trethi? 10 munud

Ar ôl chwarae Fideo 1, dangoswch **sleid 5** i'r disgyblion fel y gallan nhw weld y cwestiynau trafod:

Beth yw trethi ac o ble daw'r holl arian?

Ydych chi'n credu bod trethi'n bwysig? Rhowch resymau.

Rhowch 5 munud i'r disgyblion drafod mewn parau a 5 munud i adrodd yn ôl i weddill y dosbarth. Esboniwch y dylen nhw drafod y cwestiwn ymestynnol os oes ganddyn nhw amser dros ben.

Cwestiwn ymestynnol i blant 8-11 oed:

Yn ôl y clip, i bwy rydych chi'n talu'ch trethi?

Cwestiwn ymestynnol i blant 11-13 oed:

Ysgrifennwch y cwestiwn hwn ar y bwrdd ar gyfer y grŵp oedran hwn:

Ydych chi'n credu bod bywyd yn arfer bod yn anoddach i bobl cyn trethi? Rhowch eich rhesymau.

Mewn sesiwn o dan arweiniad Llysgennad CThEF, dyma'r adeg pan fydd y Llysgennad yn gofyn i'r disgyblion a ydyn nhw'n gallu dyfalu ble mae'n gweithio a beth mae'n ei wneud ar ôl gwylio'r fideo.

Gallwch esbonio'r canlynol:

- pan gewch swydd a'ch bod yn ennill arian, rydych chi'n talu peth o'r arian hwnnw yn ôl i'r llywodraeth fel treth
- os ydych chi'n rhedeg busnes, mae peth o'r elw y mae'r busnes yn ei wneud hefyd yn cael ei roi i'r llywodraeth fel treth
- mae rhai o'r pethau rydych chi'n eu prynu hefyd yn cynnwys treth yn y pris
- wedyn, caiff yr holl arian treth hwn ei ddefnyddio gan y llywodraeth i dalu am y pethau sy'n bwysig i ni a'n teuluoedd, i'n cymunedau ac i'n gwlad.

▶ Cyflwynwch Fideo 2: Beth yw treth? (2m 01e)

Esboniwch wrth y disgyblion y bydd y clip byr hwn yn edrych ar wahanol fathau o drethi sydd wedi bodoli dros y blynyddoedd, gan gynnwys treth y byddan nhw wedi'i thalu er mai dim ond plant ydyn nhw...

Fe welwch y fideo hwn ar sleid 6.

Gweithgaredd dau: Treth neu ddim treth?

5 munud

Dangoswch **sleid 7** i'r disgyblion sy'n dangos chwe eitem.

Rhowch 2 funud iddyn nhw drafod, gyda'r person wrth eu hymyl, pa eitemau mae'n rhaid talu treth arnyn nhw o hyd. Gallan nhw nodi eu hatebion ar y daflen weithgaredd yn y dosbarth.

Ewch drwy'r atebion ar **sleid 8**.

▶ Cyflwynwch Fideo 3: Treth a CThEF (2m 31e)

Esboniwch wrth y disgyblion y byddan nhw'n dod i wybod mwy am yr adran yn llywodraeth y DU sy'n gyfrifol am gasglu trethi yn y clip byr hwn.

Fe welwch y fideo hwn ar sleid 9.

Gweithgaredd tri: Blaenoriaethau treth: pwy sy'n cael yr arian?

10 munud

Rhannwch y dosbarth yn grwpiau bach.

Dangoswch **sleid 10** sy'n rhestru'r chwe maes allweddol:

iechyd, yr heddlu, y lluoedd arfog, addysg, amgueddfeydd a diogelu'r amgylchedd

Esboniwch fod ganddyn nhw 5 munud i benderfynu yn eu grwpiau pa feysydd allweddol, yn eu barn nhw, a ddylai gael y mwyaf o arian o drethiant a'u rhestru mewn trefn.

1 - yn cael y mwyaf o arian → **6** - yn cael y lleiaf o arian.

Rhowch wybod i'r disgyblion y bydd angen iddyn nhw feddwl am resymau dros eu penderfyniad. Tynnwch sylw'r disgyblion at y cwestiwn ymestynnol sydd ar y sleid.

Os bydd Llysgennad CThEF yn cyflwyno'r sesiwn hon wyneb yn wyneb, bydd yn crwydro'r dosbarth ac yn siarad â'r disgyblion yn ystod y gweithgaredd hwn.

Cwestiwn ymestynnol: Efallai bod y gweithgaredd hwn wedi bod yn anodd i chi. Pam oedd hi'n heriol penderfynu pwy ddylai gael yr arian?

Gofynnwch i rai o'r grwpiau roi adborth.

Gofynnwch iddyn nhw godi eu dwylo i weld a oedden nhw'n ei chael hi'n anodd penderfynu ar drefn yn eu grwpiau. Rhowch wybod iddyn nhw bod pawb yn ei chael hi'n heriol gwneud y penderfyniadau. Esboniwch sut mae'r llywodraeth yn wynebu'r un her a bod ganddyn nhw'r dasg anodd o weithio allan ffordd deg o rannu'r holl arian sy'n cael ei gasglu.

Diweddsglo

5 munud

Mewn gwrs o dan arweiniad Llysgennad CThEF, dyma fydd adeg y sesiwn holi ac ateb. Mae gan y llysgenhadon awgrymiadau er mwyn annog y drafodaeth.

Os mai chi sy'n arwain y sesiwn, mae dau ddewis i'r dosbarth cyfan ar **sleid 11** yn dibynnu ar y grŵp oedran rydych chi'n ei addysgu.

8-11 oed

Mewn parau, gofynnwch i'r disgyblion ddychmygu bod angen iddyn nhw esbonio'r canlynol wrth ffrind yr un oedran â nhw

1. Beth yw treth?
2. Pam mae treth yn cael ei chasglu?

Gofynnwch i'r parau am eu diffiniadau.

11-13 oed

Gofynnwch i'r disgyblion weithio mewn parau i feddwl am slogan newydd i CThEF sy'n disgrifio'r gwaith mae'n ei wneud.

Dylai'r disgyblion ysgrifennu'r slogan hwn yn y gwagle ar y daflen weithgaredd.

(Cymorth i ddisgyblion: Ymadrodd byr cofiadwy yw slogan, fel mewn hysbysebion. E.e Nike 'Just do it'. Gallan nhw feddwl am frawddeg neu ddwy sy'n disgrifio'r hyn y mae CThEF yn ei wneud.)

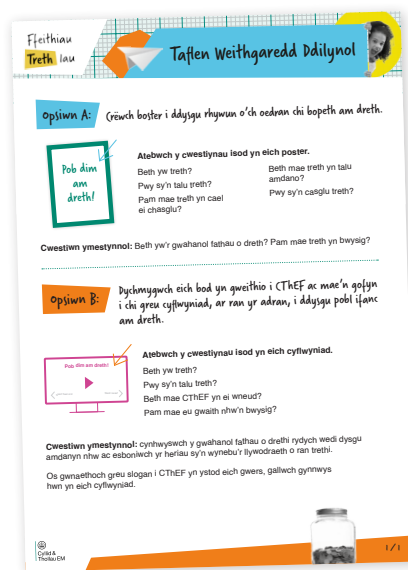

Awgrymiadau o weithgareddau dilynol

Sylwer – ni fydd Llysgenhadon CThEF yn gosod gwaith cartref. Mae gweithgareddau dilynol creadigol ar gael ar gyfer pob grŵp oedran i helpu i atgyfnerthu'r gwaith dysgu o'r sesiwn. Gall athrawon benderfynu defnyddio'r rhain mewn gwrs ddilynol neu osod y dasg fel gwaith cartref i'r disgyblion.

30 munud

Rhowch gopi o'r Daflen Weithgaredd Ddilynol i bob disgybl.

Gall athrawon dewis o blith dwy dasg.

Mae **opsiwn A** wedi'i gynllunio ar gyfer disgyblion rhwng 8–11 oed

Mae **opsiwn B** wedi'i gynllunio ar gyfer disgyblion rhwng 11–13 oed

Gallech dorri'r daflen yn ei hanner a rhoi un opsiwn.

Fel arall, gallwch adael i'r disgyblion ddewis pa dasg sy'n well ganddyn nhw ei chwblhau.

Geirfa allweddol

CThEF	<p>Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi. Awdurdod trethi, taliadau a thollau'r DU – mae hyn yn golygu bod CThEF:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn casglu'r arian sy'n talu am wasanaethau cyhoeddus yn y DU • yn helpu teuluoedd ac unigolion drwy dalu'r budd-daliadau mae ganddyn nhw hawl iddyn nhw • yn cefnogi masnach ryngwladol cyn ac wrth y ffin.
Elw	<p>Swm yr arian sy'n weddill o'r arian y mae busnes wedi'i ennill, ar ôl iddo dalu ei holl gostau, er enghraifft cyflogau, deunyddiau, rhent, treth. (Pris gwerthu – costau busnes = elw).</p>
TAW / T.A.W.	<p>Treth Ar Werth. Treth sy'n cael ei hychwanegu at werthiant nwyddau a gwasanaethau penodol.</p>
Treth	<p>Arian y mae'n rhaid i chi ei dalu i'r llywodraeth fel y gall dalu am wasanaethau cyhoeddus y DU fel addysg, iechyd ac amddiffyn.</p>
Trethiant	<p>System lle mae'r llywodraeth yn casglu arian gan bobl ac yn ei wario ar wasanaethau cyhoeddus y DU fel addysg, iechyd ac amddiffyn.</p>
Treth Incwm	<p>Treth rydych chi'n ei thalu ar eich incwm, p'un a ydych chi'n cael eich cyflogi gan rywun arall (sy'n talu'r dreth ar eich rhan drwy TWE) neu'n hunangyflogedig (ac yn talu'r dreth yn uniongyrchol i CThEF drwy eich Ffurflen Dreth Hunanasesiad).</p>

Cysylltiadau â'r Cwricwlwm

Cymru (A2) (7-11 oed)

ABCh

Paratoi ar gyfer Dysgu Gydol Oes

- Deallaf fod arian yn cael ei ennill trwy weithio
  - Deallaf bwysigrwydd gofalu am fy arian
- Gyrfaoedd a Phrofiadau Cysylltiedig â Gwaith
- Dysgu am sgiliau a'u datblygu i weithio tuag at yrfaoedd a llwybrau at waith
  - Cyfleoedd i wneud y mwyaf o gysylltiadau â busnesau a/neu gyflogwyr

Cymru (A3) (11-13 oed)

ABCh

Dinasyddiaeth weithgar

- Deallaf fy nghyfrifoldebau fel dinesydd ifanc yng Nghymru
- Deallaf egwyddorion democratiaeth yng Nghymru a'r DU

Lloegr (A2) (7-11 oed)

ABGI

Byw yn y byd ehangach – Rhannu Cyfrifoldebau

- Gallaf adnabod y rhesymau dros reolau a chyfreithiau

Llesiant economaidd: arian

- Deallaf ddewisiadau ar sut i gynilo a gwario arian
- Rwy'n gwybod bod gan bobl agweddau gwahanol tuag at arian

Llesiant economaidd: dyheadau, gwaith a gyrfa

- Deallaf sut mae swyddi a gyrfaoedd yn ymwneud ag arian; mae rhai swyddi yn talu mwy nag eraill

Lloegr (A3) (11-13 oed)

Dinasyddiaeth

Datblygu dealltwriaeth y disgyblion o ddemocratiaeth, llywodraeth a hawliau a'r cyfrifoldebau sydd gan ddinasyddion

- Rwy'n gwybod am y ffyrdd y mae dinasyddion yn gweithio gyda'i gilydd i wella eu cymunedau
- Rwy'n deall swyddogaeth arian a sut i'w ddefnyddio

Mae Ffeithiau Treth lau yn cefnogi nifer o elfennau'r cwricwlwm.

Yr Alban (8-13 oed)

Cwricwlwm ar gyfer Rhagoriaeth

Helpu plant a phobl ifanc i dyfu'n ddinasyddion cyfrifol

- Rwy'n datblygu'r sgiliau a'r priodoleddau y bydd eu hangen arnaf at ddysgu, bywyd a gwaith
- Rwy'n magu dealltwriaeth o sut mae fy nysgu presennol yn berthnasol i gyfleoedd yn y dyfodol
- Mae hyn yn fy helpu i wneud dewisiadau gwybodus mewn perthynas â'm bywyd a fy nysg

Datblygu'r Gweithlu Ifanc (DYW)

- Gallaf ddysgu am fyd gwaith o ganlyniad i ymweliadau, prosiectau a'm profiadau
- Gallaf siarad â chyflogwyr am fy hun ac am eu gweithle
- Gallaf adnabod gwahanol gyfleoedd menter a chymryd rhan ynddyn nhw

Gogledd Iwerddon (A2) (8-11 oed)

Datblygiad Personol

- Rwy'n gwybod am yr ystod o swyddi a gwaith sy'n cael eu gwneud gan wahanol bobl
- Rwy'n gwybod am y broses a'r bobl sy'n rhan o gynhyrchu, dosbarthu a gwerthu nwyddau

Gogledd Iwerddon (A3) (11-13 oed)

Dysgu ar gyfer Bywyd a Gwaith

Datblygu pobl ifanc fel unigolion, sy'n cyfrannu at y gymdeithas, yr economi a'r amgylchedd

